

Rozdział I. Źródła i próba harmonizacji europejskiego prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji

§ 1. Konwencja paryska

I. Uwagi wprowadzające

Podstawowym aktem prawa międzynarodowego, który ma wpływ na prawo zwalczania nieuczciwej konkurencji państw UE jest Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej z 20.3.1883 r. Jej celem było zapewnienie międzynarodowej ochrony własności przemysłowej, w tym także zwalczania nieuczciwej konkurencji. Zgodnie z art. 1 ust. 2 Konwencji paryskiej „przedmiotem ochrony własności przemysłowej są patenty na wynalazki, wzory użytkowe, wzory przemysłowe, znaki towarowe, znaki usługowe, nazwa handlowa i oznaczenia pochodzenia lub nazwy pochodzenia, jak również zwalczanie nieuczciwej konkurencji”. W 2018 r. stronami Konwencji było 195 państw, w tym wszystkie kraje UE. Strony Konwencji zgodnie z art. 10 bis zobowiązane są zapewnić osobom fizycznym i prawnym skuteczną ochronę przeciw nieuczciwej konkurencji. Przez akt nieuczciwej konkurencji należy rozumieć każdy akt konkurencji sprzeczny z uczciwymi zwyczajami w dziedzinie przemysłu i handlu.

Artykuł 10 bis Konwencji paryskiej w pierwotnym brzmieniu został dodany w 1900 r. na konferencji w Brukseli¹. W wyniku kolejnych rewizji Konwencji paryskiej² art. 10 bis został rozbudowany poprzez zdefiniowanie po-

¹ Zob. *G.H.C. Bodenhausen*, *Guide d'application de la Convention de Paris pour la protection de la propriété industrielle*, Telle que révisée à Stockholm en 1967, Geneva 1968, s. 148–149.

² Art. 10 bis w 1900 r. został dodany w brzmieniu: *Les ressortissants de la Convention (art. 2 et 3), jouiront, dans tous les Etats de l'Union, de la protection accordée aux nationaux contre la concurrence déloyale*. W literaturze podkreślono, że przepis ten stanowi rozwiązanie kompromisowe pomiędzy systemami kontynentalnymi a systemem brytyjskim. Zob. *F. Henning-Bodewig*, *Inter-*

jęcia aktu nieuczciwej konkurencji oraz określenia przykładowych deliktów nieuczciwej konkurencji³. Od 1967 r., czyli od Konferencji sztokholmskiej, art. 10 bis zawiera trzy ustępy, w ust. 1 przyjęto, że „państwa będące członkami Związku są zobowiązane zapewnić osobom fizycznym i prawnym Państw będących członkami Związku⁴ skuteczną ochronę przeciw nieuczciwej konkurencji”; w ust. 2 (kwalifikowanym jako klauzula generalna) zdefiniowano ogólnie pojęcie aktu nieuczciwej konkurencji, przyjmując, że „aktem nieuczciwej konkurencji jest każdy akt konkurencji sprzeczny z uczciwymi zwyczajami w dziedzinie przemysłu lub handlu”, a w ust. 3 wymienione zostały przykładowe delikty (akty) nieuczciwej konkurencji, tj. 1) wszelkie działania mogące w jakikolwiek sposób spowodować pomyłkę co do przedsiębiorstwa, produktów albo działalności przemysłowej lub handlowej konkurenta; 2) fałszywe dane w wykonywaniu handlu, mogące narazić na utratę opinii przedsiębiorstwo, produkty, bądź działalność przemysłową lub handlową konkurenta; 3) oznaczenia lub dane, których używanie w handlu może wprowadzić odbiorców w błąd co do rodzaju, sposobu wytwarzania, cech, nadawania się do użycia lub ilości towarów.

Ponadto Konwencja paryska, zgodnie z art. 10 ter ust. 1⁵, zobowiązuje państwa będące członkiem Związku do zapewnienia osobom fizycznym i prawnym innych państw będących członkami Związku odpowiednich środków prawnych w celu skutecznego zwalczania aktów określonych m.in. w art. 10 bis Konwencji paryskiej. W tym samym artykule w ust. 2 państwa będące członkami Związku zostały zobowiązane do przyjęcia środków „umożliwiających związkom i stowarzyszeniom reprezentującym zainteresowanych przemysłowców, producentów lub kupców i których istnienie nie jest sprzeczne z ustawodawstwem ich Państwa, występowanie przed sądami lub organami administracyjnymi – w celu zwalczania aktów przewidzianych w artykułach 9, 10 i 10 bis – w takim zakresie, w jakim zezwala na to ustawodawstwo Państwa, w którym wnosi się o ochronę, związkom i stowarzyszeniom tego Państwa”.

national Unfair Competition Law, w: *R.M. Hilty, F. Henning-Bodewig* (red.), *Law Against Unfair Competition*, Berlin-Heidelberg 2007, s. 55. Następnie przepis ten był nowelizowany w 1911 r. w Waszyngtonie, w 1925 r. w Hadze, w 1934 r. w Londynie i 1958 r. w Lizbonie. Zob. <http://www.wipo.int/treaties/en/ip/paris/> (dostęp: 13.1.2019 r.).

³ Zob. Akt haski Konwencji paryskiej z 1925 r., http://www.wipo.int/wipolex/en/treaties/text.jsp?file_id=287779 (dostęp: 13.1.2019 r.).

⁴ Zgodnie z art. 1 ust. 1 Konwencji „Państwa, w których stosuje się niniejszą Konwencję, tworzą Związek Ochrony Własności Przemysłowej”.

⁵ Art. 10 ter Konwencji paryskiej został dodany w 1925 r. w Hadze.

Obecnie znaczenie art. 10 bis Konwencji paryskiej w państwach rozwiniętych jest ograniczone, gdyż większość takich państw, w tym państw UE ma znacznie bardziej rozbudowane systemy zwalczania nieuczciwej konkurencji niż ten przewidziany w Konwencji. Nie oznacza to jednak, że art. 10 bis Konwencji paryskiej stracił obecnie całkowicie na znaczeniu. Podnosi się bowiem, że pozostaje on ważny dla państw rozwijających się, które nie mają jeszcze wystarczającego systemu ochrony przed nieuczciwą konkurencją⁶. Konwencja paryska stanowi też podstawowe źródło dla obecnie obowiązujących regulacji dotyczących zwalczania nieuczciwej konkurencji przyjętych w krajach rozwiniętych. Przyjmowane przez państwa będące członkami Związku rozwiązania w zakresie objętym Konwencją muszą być z nią zgodne. Podkreśla się też ogromne znaczenie, jakie art. 10 bis ust. 2 i 3 wywarł na legislacji i praktykę państw Europy, zwłaszcza w pierwszej połowie XX w.⁷

II. Czyny nieuczciwej konkurencji w Konwencji paryskiej

Przedstawiony w art. 10 bis ust. 3 Konwencji paryskiej katalog można podzielić ogólniej na trzy podstawowe kategorie czynów nieuczciwej konkurencji, tj.:

- 1) czyny mogące wywołać pomyłkę (konfuzję) w stosunku do konkurenta;
- 2) czyny mogące dyskredytować konkurenta poprzez przekazywanie o nim fałszywych danych;
- 3) używanie oznaczeń lub danych, które mogą wprowadzić w błąd odbiorców co do towarów.

Katalog czynów nieuczciwej konkurencji ma charakter jedynie przykładowy⁸ i przyjmuje się w literaturze, że wykaz czynów nieuczciwej konkurencji może być zatem uzupełniony przepisami wewnętrznymi państw człon-

⁶ F. Henning-Bodewig, *International Unfair Competition Law*, s. 58. Autorka podkreśla, że aktualnie art. 10 bis Konwencji paryskiej, który był ostatnio zmieniany w 1958 r., powinien być dopasowany do obecnej sytuacji, w tym także uwzględnić rolę konsumenta w prawie zwalczania nieuczciwej konkurencji.

⁷ R. Skubisz, *Klauzule generalne w prawie zwalczania nieuczciwej konkurencji*, *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska* 2016, Nr 2, vol. LXIII, Sectio G, s. 76.

⁸ Podkreśla się przy tym, że sam katalog czynów nieuczciwej konkurencji przyjęty w art. 10 bis ust. 3 Konwencji paryskiej został przyjęty w wielu państwach. Obecnie, mimo iż państwa rozwinięły znacznie bardziej rozbudowane przepisy dotyczące zwalczania nieuczciwej konkurencji, korzeni tych regulacji można poszukiwać w art. 10 bis Konwencji paryskiej (F. Henning-Bodewig, *International Unfair Competition Law*, s. 58).

kowskich Związku. Państwom członkowskim pozostawiono bowiem swobodę kwalifikacji pewnych działań (a także zaniechań) jako czynów nieuczciwej konkurencji⁹.

W konsekwencji także różne praktyki związane z promocją sprzedaży, mimo iż niewymienione w Konwencji paryskiej, mogą być kwalifikowane w poszczególnych ustawodawstwach państw członkowskich jako czyny nieuczciwej konkurencji. Takie rozwiązanie pozostaje w zgodzie z założeniami przyjętymi w Konwencji paryskiej. Wynika to m.in. z samego określenia czynu nieuczciwej konkurencji w art. 10 bis ust. 2 Konwencji paryskiej, jako aktu konkurencji sprzecznego z uczciwymi zwyczajami w dziedzinie przemysłu i handlu. Jeśli więc jakieś działanie w związku z promocją sprzedaży będzie aktem konkurencji i będzie sprzeczne z „uczciwymi zwyczajami w dziedzinie przemysłu lub handlu”, to mimo iż nie zostało wyraźnie określone w art. 10 bis ust. 3 Konwencji paryskiej, może być kwalifikowane jako naruszenie zasad uczciwej konkurencji.

Koncepcja przyjęta w art. 10 bis ust. 2 Konwencji paryskiej, że konkurencja powinna być zgodna z uczciwymi zwyczajami w dziedzinie przemysłu lub handlu, odsyła do zwyczajów ogólnie przyjętych i akceptowanych przez ogół uczestników rynku, a nie tylko przedsiębiorców¹⁰. Może się więc zdarzyć tak, że powszechnie akceptowane przez przedsiębiorców zachowania będą szkodliwe dla innych uczestników rynku, a tym samym niezgodne z klauzulą uczciwych zwyczajów.

W literaturze podnosi się jednakże, że zdefiniowanie klauzuli „uczciwych zwyczajów” może nastroczać trudności. Interpretacja tego pojęcia może być bowiem różna w zależności od państwa, w którym szuka się ochrony. Z samej Konwencji można wyczytać pewne wskazówki, które pozwolą na właściwą interpretację tej klauzuli i zminimalizują możliwe różnice przy jej wykładni. Pierwszą wskazówkę stanowią wymienione w art. 10 bis ust. 3 Konwencji paryskiej przykładowe akty nieuczciwej konkurencji. Tego rodzaju praktyki trzeba uznać za nieuczciwe z uczciwymi zwyczajami. Drugą wskazówką będzie odwołanie w art. 10 bis ust. 2 Konwencji do standardu uczciwych zwyczajów w dziedzinie przemysłu i handlu. Powinny być więc to pewne ogólnie akceptowane

⁹ E. Nowińska, M. du Vall, A. Adamczak, A. Szewc (red.), Konwencja paryska o ochronie własności przemysłowej. Komentarz, Warszawa 2008, s. 287, Nb 1 oraz s. 293, Nb 5. Autorzy przywołują tu: naruszenie tajemnicy przedsiębiorstwa, wykorzystanie cudzej renomy, *free riding*, pażożytnictwo, niewolnicze naśladownictwo.

¹⁰ Zob. E. Nowińska, M. du Vall, w: A. Adamczak, A. Szewc (red.), Konwencja paryska, s. 286.

i aktualnie stosowane praktyki w przemyśle i handlu¹¹, które na przestrzeni lat mogą ulegać zmianom.

Nie zawsze jednak możliwe będzie przyjęcie jednolitej interpretacji tej klauzuli. Dla przykładu można podać, że w niektórych państwach kwestię uczciwości w dziedzinie przemysłu i handlu będzie można oceniać głównie przez pryzmat interesów konsumenta, a w innych z punktu widzenia innych interesów, w tym także interesów przedsiębiorców. Tym samym problem z interpretacją klauzuli „uczciwych zwyczajów” może pojawić się w sytuacji, gdy czyn nieuczciwej konkurencji zostanie popełniony nie w jednym państwie, gdzie jednolicie interpretuje się tę klauzulę, ale w stosunkach między państwami, w których klauzula ta mogłaby być badana przez pryzmat interesów różnych uczestników rynku¹².

Podkreślenia wymaga w tym miejscu okoliczność, że głównym celem art. 10 bis Konwencji paryskiej nie była ochrona konsumentów, ale ochrona uczciwych przedsiębiorców¹³. *F. Henning-Bodewig* zauważa, że pierwotnym celem art. 10 bis Konwencji paryskiej było wzmocnienie pozycji podmiotów, którym przysługiwały prawa wyłączne do dóbr własności przemysłowej¹⁴. Nie byłoby więc właściwym przyjmowanie, że priorytetowy w art. 10 bis Konwencji paryskiej jest interes konsumentów. Na gruncie Konwencji paryskiej należałoby przyjąć, iż interes konsumentów stawiany powinien być na równi z interesem przedsiębiorców, jak i z interesem publicznym. Najważniejsza będzie ocena, czy dana praktyka jest zgodna z uczciwymi zwyczajami, a nie czy narusza ona interesy przedsiębiorcy, czy konsumenta, gdyż interesy te są najczęściej ze sobą powiązane¹⁵.

W literaturze podnosi się przy tym, że określone w art. 10 bis ust. 2 i 3 Konwencji paryskiej czyny może popełnić jedynie przedsiębiorca. Pokrzywdzonym czynem nieuczciwej konkurencji nie musi być tylko i wyłącznie przedsiębiorca konkurent, może to być także inny przedsiębiorca, czy konsument. Z brzmienia art. 10 bis Konwencji nie wynika, iż ochrona w przypadku wystąpienia deliktu nieuczciwej konkurencji uzależniona jest od istnienia stosunku

¹¹ Zob. *F. Henning-Bodewig*, *International Protection Against Unfair Competition*, w: *F. Henning-Bodewig* (red.), *International Handbook on Unfair Competition*, Monachium 2013, s. 24, Nb 46–47.

¹² Zob. *F. Henning-Bodewig*, *International Unfair Competition Law*, s. 57; *taż*, *International Protection Against Unfair Competition*, s. 24, Nb 50.

¹³ *E. Nowińska, M. du Vall*, w: *A. Adamczak, A. Szewc* (red.), *Konwencja paryska*, s. 287, Nb 5.

¹⁴ *F. Henning-Bodewig*, *International Protection Against Unfair Competition*, s. 20.

¹⁵ *Ibidem*, s. 20–21.

konkurencji¹⁶. Istnienie stosunku konkurencji można by ewentualnie wywodzić z art. 10 bis ust. 3 pkt 1 i 2 Konwencji paryskiej. W przepisach tych wyraźnie bowiem wymieniono, że chodzi o czyny kierowane przeciwko konkurentowi. Wymóg taki natomiast nie wynika z klauzuli generalnej (art. 10 bis ust. 2 Konwencji paryskiej) oraz z art. 10 bis ust. 3 pkt 3 Konwencji paryskiej. Tym samym należałoby przyjąć, że Konwencja paryska nie uzależnia popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji, ani możliwości dochodzenia roszczeń od istnienia stosunku konkurencji w każdym przypadku. W literaturze podkreślono, że w miarę upływu lat i intensyfikacji walki konkurencyjnej przesłanka stosunku konkurencji bezpośredniej przestała być wymagana. Wystarczy, by czyn naruszył pozycję rynkową innego uczestnika rynku, a w niektórych państwach, w tym w Polsce, nie ma nawet wymogu istnienia potencjalnej konkurencji¹⁷.

Artykuł 10 ter Konwencji paryskiej zobowiązuje państwa do wprowadzenia odpowiednich środków prawnych pozwalających na skuteczne zwalczanie czynów nieuczciwej konkurencji (wymienionych w art. 10 bis Konwencji paryskiej). Konwencja nie reguluje przy tym, jakiego rodzaju powinny być to środki. Państwa mają bowiem w tym zakresie pełną swobodę pod warunkiem, że środki te będą „odpowiednie” i „skuteczne”. Mogą to być tym samym środki cywilnoprawne, karnoprawne czy administracyjnoprawne¹⁸. W literaturze przedmiotu podnosi się przy tym, że z art. 10 ter Konwencji paryskiej nie płyną żadne uprawnienia dla osób fizycznych, czy prawnych.

Dodatkowo art. 10 ter ust. 2 Konwencji paryskiej zobowiązuje członków Związku, by przewidywali oni środki umożliwiające związkom i stowarzyszeniom reprezentującym zainteresowanych przemysłowców, producentów lub kupców i których istnienie nie jest sprzeczne z ustawodawstwem ich państwa, występowanie przed sądami lub organami administracyjnymi – w celu zwalczania aktów przewidzianych w art. 9, 10 i 10 bis – w takim zakresie, w jakim zezwala na to ustawodawstwo państwa, w którym wnosi się o ochronę, związkom i stowarzyszeniom tego państwa.

¹⁶ E. Nowińska, M. du Vall, w: A. Adamczak, A. Szewc (red.), Konwencja paryska, s. 287, Nb 5.

¹⁷ *Ibidem*, s. 318, Nb 2.

¹⁸ F. Henning-Bodewig, *International Protection Against Unfair Competition*, s. 28.

§ 2. Porozumienie w sprawie Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej (TRIPS)

Kolejnym aktem prawnym odnoszącym się do problematyki nieuczciwej konkurencji jest Porozumienie w sprawie Handlowych Aspektów Praw Własności Intelektualnej (TRIPS). Zdefiniowane w nim zostało pojęcie „własności intelektualnej”, przez którą należy rozumieć wszystkie kategorie własności intelektualnej, stanowiące przedmiot uregulowań Sekcji 1–7 Części II TRIPS, czyli prawa autorskie i pokrewne, znaki towarowe, oznaczenia geograficzne, wzory przemysłowe, patenty, wzory masek (topografie) układów scalonych, ochrona tajemnicy nieujawnionej.

Nie wymienia więc TRIPS jako elementu prawa własności intelektualnej prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji. Wymieniona w definicji została natomiast ochrona tajemnicy nieujawnionej, która jest w niektórych ustawodawstwach, w tym w polskim, uznawana za część prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji¹⁹. Przyjmuje się więc, że „zwalczanie nieuczciwej konkurencji nie jest wyraźnie wymienione wśród celów TRIPS”²⁰. Z drugiej jednak strony podkreśla się, że celem TRIPS jest promocja konkurencji, co wynika także z art. 7 TRIPS, zgodnie z którym „ochrona oraz dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej powinny przyczynić się do promocji innowacji technicznych oraz do transferu i upowszechniania technologii, ze wzajemną korzyścią dla producentów i użytkowników wiedzy technicznej, w sposób sprzyjający osiągnięciu dobrobytu społecznego i gospodarczego oraz zrównoważeniu praw i obowiązków”. Dlatego też w TRIPS można szukać rozwiązań mogących kształtować prawo zwalczania nieuczciwej konkurencji.

Powyższe stanowisko uzasadnia art. 2 ust. 1 TRIPS, w którym znajduje się odwołanie do art. 10 bis Konwencji Paryskiej. Artykuł 2 ust. 1 TRIPS stanowi bowiem, że w zakresie Części II (Normy dotyczące dostępności, zakresu i korzystania z praw własności intelektualnej), Części III (Dochodzenie i egzekwowanie praw własności intelektualnej) i Części IV (Nabycie i utrzymanie w mocy praw własności intelektualnej oraz procedury sporne w zakresie

¹⁹ Np. w art. 11 ZNKU.

²⁰ J. Szwaja, A. Kubiak-Cyrul, Wprowadzenie, w: J. Szwaja (red.), Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, 2016, s. 29, Nb 31. Jak podkreśla C.M. Correrera może to wynikać z faktu, że nie wszystkie państwa, w tym przede wszystkim Stany Zjednoczone, uważają zwalczanie nieuczciwej konkurencji, jako odrębną dyscyplinę. C.M. Correrera, Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights, A Commentary on the TRIPS Agreement, New York 2007, s. 38–39.

tych spraw) niniejszego porozumienia członkowie zastosują się do wymogów art. 1–12 i 19 Konwencji paryskiej. Niewątpliwie chodzi tu o odwołanie do regulacji Konwencji paryskiej dotyczących zwalczania nieuczciwej konkurencji.

W art. 2 ust. 2 TRIPS przyjęto, że „żadne z postanowień Części I do IV niniejszego Porozumienia nie uchyli istniejących wzajemnych zobowiązań Członków, wynikających z Konwencji paryskiej, Konwencji berneńskiej, Konwencji rzymskiej i Traktatu o własności intelektualnej w odniesieniu do układów scalonych”. Tym samym TRIPS nie zwalnia państw będących członkami Związku od przestrzegania obowiązków wynikających z Konwencji paryskiej, w tym konieczności zapewnienia skutecznych środków ochrony uczciwej konkurencji.

W związku z tak przyjętymi rozwiązaniami w TRIPS w literaturze pojawiły się jednak wątpliwości co do wzajemnych relacji TRIPS i Konwencji paryskiej²¹. Wynikają one bowiem, ze sformułowania przyjętego w art. 2 ust. 1 TRIPS. Przepis ten nie odsyła bezpośrednio do art. 1–12 i art. 19 Konwencji paryskiej, ale tylko „w zakresie części II, III i IV” TRIPS. Podawane w wątpliwość jest sformułowanie użyte w tym przepisie „w zakresie”, gdyż żadna z wymienionych w nim części TRIPS nie reguluje kwestii zwalczania nieuczciwej konkurencji. Jedynie w Części II TRIPS w art. 22 i 39 znajduje się bezpośrednie odwołanie do art. 10 bis Konwencji paryskiej. W art. 22 ust. 2 lit. b TRIPS dotyczącym oznaczeń geograficznych przyjęto, że „w odniesieniu do oznaczeń geograficznych Członkowie stworzą zainteresowanym stronom środki prawne w celu zapobieżenia: (...) 2) (b) jakimkolwiek używaniu, które jest aktem nieuczciwej konkurencji w rozumieniu Artykułu 10bis Konwencji paryskiej (1967)”. Z kolei w art. 39 TRIPS, który dotyczy ochrony informacji nieujawnionej uregulowano, że „dla zapewnienia skutecznej ochrony przed nieuczciwą konkurencją, jak postanowiono w Artykule 10bis Konwencji paryskiej (1967), Członkowie będą chronić informację nieujawnioną zgodnie z ust. 2, a także dane przedstawione rządowi lub agencjom rządowym zgodnie z ust. 3”.

W związku z powyższym pojawiają się wątpliwości, czy odesłanie w TRIPS do art. 10 bis Konwencji paryskiej ogranicza się tylko do regulacji dotyczących oznaczeń geograficznych i ochrony informacji nieujawnionej, czy też obejmuje inne przypadki. Zdania są w tym zakresie podzielone, jednakże w literaturze przeważa pogląd, że tylko naruszenie art. 10 bis Konwencji paryskiej związane z oznaczeniami geograficznymi i informacją nieujawnionymi będzie stanowiło

²¹ F. Henning-Bodewig, *International Protection Against Unfair Competition*, s. 33–36.

także naruszenie TRIPS²². *F. Hennig-Bodewig* podkreśla przy tym, że problem z interpretacją art. 2 ust. 1 TRIPS powinien być dokonywany przez pryzmat orzeczenia *Havanna Club*²³, w którym przyjęto, że w przypadku nazw handlowych (ang. *trade names*), które także nie są wymienione w Części II TRIPS, ale są chronione w art. 8 Konwencji paryskiej, art. 2 ust. 1 TRIPS powinien być interpretowany szeroko. Mimo to autorka podsumowuje, że nie jest jasne, czy ogólne odniesienie w art. 2 ust. 1 TRIPS odnosi się do art. 10 bis Konwencji paryskiej, czy dotyczy tylko czynów nieuczciwej konkurencji dotyczących oznaczeń geograficznych i informacji nieujawnionych (art. 22 i 39 TRIPS).

Wskazówką przy interpretacji może być orzeczenie TSUE w połączonych sprawach: *Parfums Christian Dior SA v. Tuk Consultancy BV i Layher Germany v. Assco Gerüste GmbH*²⁴, w którym Trybunał wypowiedział się co do pojęcia „własności intelektualnej”. Konieczność interpretacji tego pojęcia pojawiła się w związku z dopuszczalnością zastosowania środków tymczasowych przewidzianych w art. 50 ust. 1 TRIPS i bezpośrednim zastosowaniem przepisów TRIPS. W obu sporach sądy krajowe skierowały do Trybunału pytanie prejudycjalne, które Trybunał ograniczył do 3 zasadniczych zagadnień²⁵, z czego istotne dla niniejszych rozważań jest rozstrzygnięcie jednego z nich, a mianowicie „czy możliwość dochodzenia praw w oparciu o przepisy ogólne w związku z bezprawnymi działaniami, w szczególności mogącymi stanowić czyn nieuczciwej konkurencji, w celu ochrony dla wzoru przemysłowego w postaci prawa wyłącznego przeciwko jego kopiowaniu może być klasyfikowane jako «prawo własności intelektualnej» w rozumieniu art. 50 ust. 1 TRIPS ?”²⁶.

²² Zob. *ibidem*, s. 34 i wskazywana tam literatura. *C.M. Correr*a uważa, że poprzez odesłanie w art. 2 ust. 1 TRIPS obligatoryjne jest, by TRIPS był zgodny z art. 10 bis Konwencji paryskiej, *C.M. Correr*a, *Trade Related Aspects*, s. 38–39.

²³ Appellate Body Report, United States–Section 211 Omnibus Appropriations Act of 1998, s. 139–148, WT/DS176/AB/R, https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds176_e.htm (dostęp: 13.1.2019 r.). Zob. *F. Henning-Bodewig*, *International Protection Against Unfair Competition*, s. 34–36.

²⁴ Wyr. TSUE z 14.12.2000 r., C-300/98 oraz C-392/98, *Parfums Christian Dior SA v. TUK Consultancy BV i Assco Gerüste GmbH i Rob van Dijk v. Wilhelm Layher GmbH & Co. KG i Layher BV*, Zb.Orz. 2000, s. I-11307, ECLI:EU:C:2000:688.

²⁵ Wyr. TSUE C-300/98 oraz C-392/98, Nb 30, s. I-113.

²⁶ Art. 50 ust. 1 TRIPS stanowi, że: „Organy sądowe będą miały prawo zastosować szybkie i skuteczne środki tymczasowe: (a) aby zapobiec zaistnieniu przypadków naruszania jakiegokolwiek prawa własności intelektualnej, a w szczególności, aby zapobiec wprowadzeniu do obrotu handlowego na obszarze ich jurysdykcji towarów włączając w to dobra importowane bezpośrednio po odprawie celnej”.

Innymi słowy chodzi o odpowiedź na pytanie, czy prawo zwalczania nieuczciwej konkurencji chroniące przed naśladownictwem (kopiowaniem) wzoru przemysłowego, można kwalifikować jako element prawa własności intelektualnej w rozumieniu TRIPS. Wyjaśnić należy, że takiego problemu nie ma w sytuacji przyznania ochrony dla wzoru przemysłowego w postaci prawa wyłącznego przyznanej na podstawie odrębnych, szczegółowych przepisów. Tego rodzaju ochrona kwalifikuje się jako część prawa własności intelektualnej (TRIPS dopuszcza taką możliwość w art. 25–26 TRIPS)²⁷.

Rozstrzygając wątpliwości sądów krajowych, Trybunał uznał, że ochrona wzoru przemysłowego przed kopiowaniem na podstawie przepisów ogólnych dotyczących nieuczciwej konkurencji, można kwalifikować jako prawo własności intelektualnej w rozumieniu art. 50 ust. 1 TRIPS²⁸. Trybunał wyjaśnił, że TRIPS pozostawia swoim członkom zadanie sprecyzowania, w swoich systemach prawnych, a w szczególności w prawie prywatnym, interesów, które będą chronione w TRIPS jako prawa własności intelektualnej. Członkom pozostawiono też swobodę wyboru sposobu ich ochrony. Ochrona ta jednakże ma być efektywna, w szczególności ma chronić w przypadku wzorów przemysłowych przed handlem podrabianymi towarami. Nie może przy tym prowadzić do zniekształcenia lub stanowić przeszkody dla handlu międzynarodowego²⁹.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, należy przyjąć, że także TRIPS, choć nie zawiera w tym zakresie żadnej generalnej zasady, pośrednio ma znaczenie dla prawa zwalczania nieuczciwej konkurencji, a w szczególności dla ochrony oznaczeń geograficznych i nieujawnionych informacji. R. Skubisz uważa, że „porozumienie TRIPS nie stanowi, z wyłączeniem ochrony *know-how* i geograficznych oznaczeń pochodzenia, źródła prawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Przepis art. 10 bis ust. 2 i 3 należy zatem lokalizować poza porozumieniem TRIPS, co prowadzi do wniosku, że wymieniony przepis Konwencji paryskiej jest nadal jedyną normą prawnomiędzynarodową w płaszczyźnie globalnej dotyczącą zwalczania nieuczciwej konkurencji”³⁰.

²⁷ Wyr. TSUE C-300/98 oraz C-392/98, Nb 52–54, s. I-11362.

²⁸ *Ibidem*, Nb 62, s. I-11365.

²⁹ *Ibidem*, Nb 63, s. I-11365.

³⁰ R. Skubisz, Klauzule generalne w prawie zwalczania nieuczciwej konkurencji, *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska* 2016, Nr 2, vol. LXIII, Sectio G, s. 76.